

МЕДІАОСВІТА

ЯК НА НАС ВПЛИВАЮТЬ МЕДІА

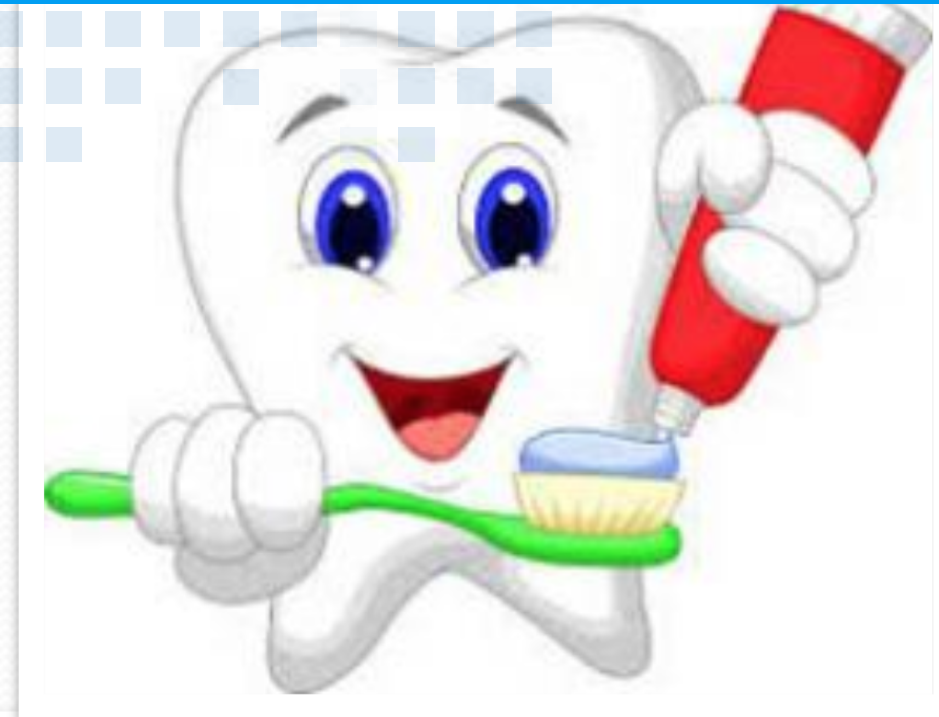
Сергій Горбачов

✓ Медіаосвіта: аксіоми

- Сучасна людина перебуває під постійним впливом різноманітних медіа.
- Людина може не усвідомлювати цей вплив – але тим він ефективніший (зубна щітка).
- Медійні повідомлення та впливи далеко не завжди є добросовісними або професійними.
- ІНФОРМАЦІЙНА ЗБРОЯ МАСОВОГО УРАЖЕННЯ.

Медіа та геноцид в Руанді

У 1994 році в Руанді виник міжнаціональний конфлікт між народностями **хуту** та **тутсі**.

- За 100 днів були вбиті **від 500 тис до 1 млн осіб: 90% з них – тутсі**.
- Міжнародний трибунал визнав «Радіо тисячі холмів», ведучі якого закликали вбивати тутсі, винними у геноциді.

Дослідники виявили позитивну залежність між прийомом радіо в певній місцевості та кількістю засуджених за геноцид там же.

Стандарти журналістики

- Оперативність.
- Відокремлення фактів від коментарів та оцінок.
- Баланс думок.
- Повнота інформації.
- Достовірність інформації.
- Відсутність дискримінаційної лексики.

Оперативність

Дотримано: новина повідомляється відразу, як про це стало відомо.

Не дотримано: публікація з'являється не відразу, а через якийсь час, коли інформація вже перестає бути актуальною.

Баланс думок

Дотримано: в публікації представлено щонайменше два погляди на події, зазвичай – протилежні.

Не дотримано: в публікації представлено погляд лише однієї сторони, або погляди іншої сторони подані у меншому обсязі чи формально.

Відокремлення фактів від коментарів та оцінок

Факти відокремлені: автор публікації недвозначно відокремлює факт або подію від коментарів та оцінок.

Факти НЕ відокремлені від думок: автор публікації дає власні оцінки подіям і персонажам, не відділяючи їх від фактів.

Повнота інформації

Повна інформація, де чітко зрозуміло:

ЩО? відбувалося; **ДЕ?** це сталося;
КОЛИ?; ХТО? був учасником подій;
ЯК? це відбувалося; **ЧОМУ?** це сталося.

Неповна інформація: залишає без відповіді бодай одне з ключових запитань.

Достовірність інформації

Достовірно: події мали місце, обставини описані точно, висловлювання учасників не спотворені, факти можна перевірити за іншими джерелами.

Недостовірно: публікація вводить читача / слухача / глядача в оману, повідомлення не відповідають фактам.

Відсутність оціночної або дискримінаційної лексики

Відсутня: використовується нейтральна лексика, яка не принижує чи не дискредитує певні соціальні, етнічні, політичні, сексуальні тощо групи.

Присутня: публікація містить дискримінаційну лексику, яка принижує певні групи людей або закликає до ворожнечі та ненависті.

Медіаосвіта: ЗАВДАННЯ

- Навчити розуміти природу медійної інформації.
- Захистити від маніпулювання.
- Надати можливість власної творчості.
- Допомогти у свідомому виборі професії.

Медіаосвіта: ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД

- Системи медіаосвіти різноманітні і спрямовані на різні аспекти формування медіаграмотності.
- У деяких країнах медіаосвіта входить до базового компоненту освіти, у деяких – медіаресурси використовуються для кращого вивчення інших предметів.

Медіаграмотність

- Базовий елемент політики у сфері споживання аудіовізуальної інформації.
- Основа обізнаності у питаннях інтелектуальних прав людини.
- Необхідна умова залучення громадян до участі у демократичному житті, є дієвим фактором міжкультурного діалогу.

Медіаосвіта: ЄВРОПЕЙСЬКА ПРАКТИКА

- Грюнвальдська декларація з медіаосвіти (1982).
- Резолюція ЮНЕСКО (1989) щодо розвитку медіаосвіти.
- Віденська конференція «Освіта для медіа та цифрового століття» (1999).
- Севільська конференція «Медіаосвіта молоді» (2002).
- Резолюція Європарламенту щодо медіаграмотності у світі цифрових технологій.
- Комюніке Єврокомісії «Європейський підхід до медіаграмотності у світі цифрових технологій».

Медіаосвіта: УКРАЇНСЬКІЙ ДОСВІД

- З 2011 року в Україні здійснюється проект з впровадження медіаосвіти, який підтриманий Національною академією педагогічних наук та Міністерством освіти і науки.
- Розроблені програми, підручники та методичні посібники, робочі зошити для учнів.
- Головні ініціатори цих процесів:
 - Лабораторія масових комунікацій та медіаосвіти Інституту соціальної та політичної психології НАПН України (керівник – Любов Найдьонова).
 - Академія української преси (керівник – Валерій Іванов).
 - «Детектор Медіа», керівник – Діана Дуцик.

Медіаосвіта: УКРАЇНСЬКІ РЕСУРСИ

Академія української преси:

<http://www.aup.com.ua/>

Інститут соціальної та політичної психології НАПН України

<http://ispp.org.ua/>

Детектор Медіа & MediaSapiens

- *Онлайн-курс «Новинна грамотність»*

<http://www.video.detector.media/special-projects/novynna-gramotnist-i22>

<http://detector.media/>

<http://osvita.mediasapiens.ua/>

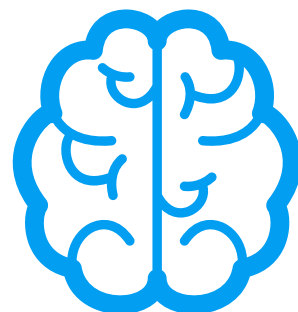
<http://mediadriver.online>

Internews Україна

<http://internews.ua/>

Медіаосвіта: РЕЗУЛЬТАТИ

- Формує критичність мислення та здатність протистояти інформаційній агресії.
- Дозволяє розпізнавати спроби маніпулювання в медіа і не піддаватися їм.
- Надає людині можливість власної творчої діяльності.

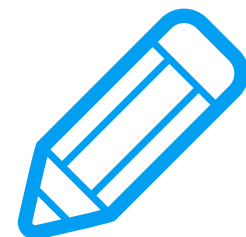

Медіаосвіта: ВИГОДИ ДЛЯ УЧНІВ

- Розвиває критичне мислення та здатність адекватно сприймати медіапродукт: кіно, ТБ, рекламу, інтернет тощо.
- Підвищує мотивацію до навчання: бо це близько, актуально, важливо.
- Формує достатнє уявлення про професії в медіа: журналіст, редактор, фотограф, дизайнер тощо.
- Надає можливість ще в школі випробувати себе в певних професіях і зробити усвідомлений вибір.

Медіаграмотна людина

- розуміє природу інформації та роль медіа в її розповсюдженні;
- усвідомлює, що знаходиться під постійним інформаційним тиском;
- має навички критичного мислення та аналізу медіаповідомлень;
- відрізняє думки і оцінки від фактів;
- здатна захищати себе від маніпуляцій;
- вміє створювати власний медійний контент.

Як аналізувати сюжет теленовин?

- Назва каналу, власник, дата та час виходу сюжету в ефір.
- Який сюжет за порядком у випуску, його тривалість.
- Про яку подію розповідається? (інформаційний привід?)
- Наскільки оперативно подано новину?
- Чи відокремлені факти від коментарів та оцінок?
- Чи повна інформація: Що? Де? Коли? Як? Хто? Чому?
- Чи є синхрони (пряма мова в кадрі)?
- Чи всі учасники події мали можливість висловити свою позицію? (баланс думок?)
- Чи присутня у сюжеті дискримінаційна лексика?

ВИСНОВОК: Чи відповідає стандартам журналістики?

Аналіз сюжету №2 (бланк)

Параметри оцінювання (див. попередній слайд)	сюжет 1	сюжет 2